

Posudek na rigorózní práci Mgr. Z. Hrstky, Ph.D. „Psychosociální aspekty zahraničních mírových misí Armády České republiky“

Rigorózní práce Mgr. Z. Hrstky, Ph.D. si klade za cíl postihnout psychosociální problémy u vojáků nasazovaných do zahraničních mírových misí. Z této velmi široké problematiky se autor přednostně věnuje bojovému stresu, posttraumatické stresové poruše a syndromu vyhoření. Pro jejich objasnění bylo zcela nezbytné v teoretické části práce věnovat se přiblížení specifických podmínek vojenského prostředí a charakteru zahraničních vojenských mírových misí Armády České republiky. Těmto otázkám jsou věnovány první tři kapitoly, ve kterých jsou charakterizovány vojenské činnosti, podmínky jejich efektivního zvládnutí, specifičnost sociálního prostředí ve smyslu sociálních skupin a interpersonálních vztahů, typy a cíle vojenského velení apod. Velmi podrobně je zmapována historie zahraničních vojenských misí Armády ČR.

Následující tři kapitoly teoretické části mají primárně psychologický charakter, přičemž jejich způsob zpracování se vyznačuje tím, že od obecného vymezení přecházejí ke specifickým problémům vojenského prostředí; např. po vymezení stresu jako takového se autor věnuje bojovému stresu a jeho vlivu na plnění vojenských povinností v souladu či v rozporu s vojenskými řády a nařízeními. Stejným způsobem je zpracována kapitola o posttraumatické stresové poruše. Totéž platí o kapitole věnované syndromu vyhoření s tím, že na poměrně malém prostoru podává autor velmi podrobnou charakteristiku tohoto jevu, včetně specifických projevů ve vojenském prostředí. Teoretická část je uzavřena výstižným souhrnem.

V návaznosti na teoretickou si v empirické části práce autor vytyčuje šest dílčích cílů výzkumu, jež konkretizuje v 10 hypotézách. Ke sběru dat použil šest testů, jež jsou charakterizovány obsahově a všechny jsou uvedeny v přílohách. Zkoumaný soubor tvořilo 136 příslušníků zdravotnické služby Armády České republiky, jež se zúčastnilo vojenských mírových misí v Afganistánu a v Kosovu. Podrobné charakteristiky zkoumaného souboru (věk, rodinný stav, pohlaví, vzdělání, počet absolvovaných zahraničních misí, vojenské hodnosti, odsloužená léta v armádě aj.) jsou uvedeny v tab. 1 – 14. Data sebíraná prostřednictvím šesti testů a jejich statistické zpracování jsou uvedeny v tab. 15 – 42. Následuje shrnutí výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám. Z výsledků nepochybně zaujme potvrzení předpokladu o nárůstu symptomů posttraumatického syndromu stejně jako syndromu vyhoření po skončení mise. Snad poněkud překvapivě nebyl zaznamenán nárůst agresivity. Podobně je tomu u zhoršení skupinové atmosféry po návratu z mise, kdy by bylo možné díky prožitým událostem spíše očekávat upevnění vztahů ve skupině a posílení

soudržnosti skupiny. Následující kapitola Diskuse je spíše souhrnem výsledků a je škoda, že právě zde se autor nevěnoval možným vysvětlením a interpretacím získaných výsledků. Do značné míry se tak kryje tato kapitola se Závěrem a Souhrnem.

Na práci oceňuji především pečlivý, zasvěcený a detailně doložený pohled na psychosociální problematiku vojenských mírových misí. Autor se samozřejmě z obrovské šíře problémů musel omezit jen na některé z nich, jež ale považuji za šťastně vybrané nejen kvůli jejich důležitosti, ale také možnosti účinného psychologického řešení. Svým záběrem se práce pohybuje na pomezí psychologie sociální, klinické a osobnosti, a autorovi se zjevně podařilo uplatnit tento integrující způsob zpracování tématu.

Závěr: Předloženou rigorózní práci Mgr. Zdeňka Hrstky, PhD. doporučuji k obhajobě.

Praha, 28. 3. 2012

Ivan Slaměník